

horizonte UNIA

Gazeta dla Polskich członkiń i członków Unii
Styczeń 2019

Redakcja T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Zapraszamy do lektury kolejnego numeru największej gazety migrantów w Szwajcarii, wydawanej przez szwajcarski związek zawodowy Unia, zawierającej ważne informacje dotyczące wyborów do Parlamentu Europejskiego, Strajku Kobiet i innych spraw z zakresy prawa pracy. Więcej informacji o Unii znajduje się na ostatniej stronie.

W tym numerze:

- Ważne informacje dotyczące możliwości głosowania w wyborach do Parlamentu UE
- Dumping płacowy
- **Strajk kobiet 14 czerwca 2019**
- Nowy układ zbiorowy pracy dla pracowników tymczasowych
- Inicjatywa na rzecz odpowiedzialności koncernów
- Jak kontrolować składki emerytalne

Wybory do Parlamentu Europejskiego

Europa potrzebuje socjalnego parlamentu

Między 23 a 26 maja obywatelki i obywatele UE będą wybierali nowy unijny parlament. Dlaczego wybór ten ma znaczenie dla państwa spoza UE jakm jest

Szwajcaria? Również obywatele i obywatelki UE mieszkający w Szwajcarii mogą zagłosować.

Dlaczego te wybory są ważne?

Parlament UE odgrywa kluczową rolę w tworzeniu unijnego prawa. W zasadzie wszystkie kluczowe regulacje wymagają zgody Parlamentu. Projekt, który nie uzyska akceptacji Parlamentu nie wejdzie w życie i nie będzie obowiązywał. Ponadto, euro-deputowani decydują o budżecie i o składzie unijnego „rządu” czyli Komisji UE. W jakim kierunku rozwijać się będzie Unia w ciągu najbliższych pięciu lat zdecydują najbliższe wybory do Parlamentu UE.

W jakim stopniu dotyczy to Szwajcarii?

Poprzez różne dwustronne umowy Szwajcaria jest wręcz zobowiązana do przyjmowania unijnego prawa. Z tego powodu nie tylko dla obywateli UE ale również dla Szwajcerek i Szwajcarów ma to znaczenie kto przez najbliższe pięć lat będzie odpowiedzialny za tworzenie unijnego prawa.

Niepokojące trendy

Aktualna sytuacja polityczna niestety daje powody do niepokoju. W całej UE do głosu dochodzą ugrupowania radykalne. Postrzegają one dorobek socjalny taki jak ubezpieczenia socjalne lub prawa pracownicze jako zagrożenie. Tworzą atmosferę strachu wobec migracji i opowiadają się za polityką narodowych egoizmów. Walkę o równouprawnienie kobiet i mężczyzn odbierają jako atak na „tradycyjne wartości”. Z tego powodu ważne jest by głosować na partie, które rzeczywiście walczą o prawa mniejszych i słabszych, które dbają o prawa pracownicze i opowiadają się za socjalną Europą.

Oddajcie głos na bardziej socjalną Europę

Wybory odbędą się między 23 a 26 maja (każde państwo samo określi dokładny termin). Obywatelki i obywatele UE, nawet jeżeli mieszkają w Szwajcarii mogą oddać głos na bardziej socjalną Europę. W pierwszej kolejności należy zadbać o to by znaleźć się na liście wyborców. W każdym państwie obowiązują odrębne przepisy. Obywatele polscy będą mogli oddać głos w Ambasadzie RP w Bernie przy Elfenstrasse 20a. Dokładne informacje na temat głosowania zostaną podane po tym jak Prezydent RP ogłosi oficjalnie termin wyborów. Już teraz można jednak przypuszczać, że będzie to niedziela 25 maja. Nie będzie jednak możliwości głosowania korespondencyjnego ani w Przedstawicielstwie RP w Genewie.

Marek Wieruszewski

Dumping płacowy

Transparentnie przeciwko dumpingowi płacowemu

Pewien podwykonawca musi wypłacić 100 000 CHF tytułem zbyt niskich wynagrodzeń. Dumping płacowy nie zmniejszył się bowiem w ciągu ostatnich lat – raczej wzrósł. Osoby poszkodowane, głównie migrantki i migranci, pozostawieni sami

sobie często nie mają szans na wyegzekwowanie swoich praw. Łudzą się, że ich szef w końcu kiedyś wypłaci im zaległe pensje. Czekają tak długo aż firma ogłosi upadłość albo szef zniknie.

Dużo lepiej byłoby gdyby osoby poszkodowane od razu zgłaszały się do Unii i nie czekały aż będzie za późno. Wspólnie możemy skutecznie działać na rzecz praw pracowniczych. Albo bezpośrednio poprzez drogę sądową albo doprowadzając do kontroli w firmie.

Naturalnie jeszcze lepiej by było gdyby do dumpingu płacowego w ogóle nie dochodziło. W tym celu został opracowany nowy system ISAB, który powinien zacząć działać jeszcze w tym roku. Pozwoli on na sprawdzenie czy firma, która otrzymuje zlecenie w przeszłości stosowała się do zbiorowego układu pracy (GAV). Chodzi o to by zlecenia otrzymywały tylko te firmy, które stosują się do GAV i by tym samym zwiększyć nacisk na „czarne owce”.

Unia jest przekonana: tylko razem możemy zwalczyć dumping płacowy i tanią konkurencję. Na szczęście dotarło to już do pracodawców; również dzięki zaangażowaniu pracowników budowlanych i członków Unii.

Lena Frank, sekretarz branży budowlanej

Strajk kobiet 14 czerwca 2019

Szacunek – wyższe pensje – więcej czasu.

Już w ubiegłym roku 22 października 22 000 osób wyszło na ulice protestując przeciwko dyskryminacji i demonstrując poparcie na rzecz równości płacowej. Już w trakcie fazy przygotowawczej stało się jasne, że kobiety po zakończeniu demonstracji dalej będą walczyć o swoje prawa. Zaplanowany na 14 czerwca strajk jest na ustach wszystkich i nie da się go powstrzymać! Po udanej demonstracji w wielu regionach powstały silne koalicje, w których Unia także

uczestniczy. Wszyscy zrozumieli, że kobiety nie pozwolą się wodzić za nos! Kobiety Unii będą w dniu 14 czerwca strajkować w całej Szwajcarii.

Szacunek – wyższe pensje – więcej czasu

Chcemy szacunku. Oznacza szacunek dla naszej pracy i równe szanse. My kobiety zasługujemy też na wyższe pensje. Chcemy równości płacowej oraz godnych pensji, które starczą na życie. Domagamy się również odpowiedniego balansu i więcej czasu na dzieci, rodzinę i znajomych oraz dostępu do kształcenia i rozwoju zawodowego.

Co robić?

Są różne formy strajku i demonstrowania: 14 czerwca możesz samemu strajkować (np. poprzez przedłużoną przerwę obiadową) albo wziąć udział w jednej z demonstracji, które odbędą się o godzinie 15.30. Możesz też wziąć udział w lokalnych akcjach strajkowych albo też wspólnie z koleżankami zorganizować jakąś wspólną akcję w waszej firmie. W dniu 10 marca w Biel (godz. 16 w Volkshaus Biel) odbędzie się ogólnokrajowe spotkanie z udziałem kilkuset kobiet – przyjedź na nie! Cieszymy się na to spotkanie!

Jesteś nagle i sporadycznie wzywana do pracy i przez to nie możesz znaleźć opieki nad dzieckiem? Twój kolega zarabia więcej od ciebie choć ma taką samą pracę? Masz poczucie, że ludzie nie mają szacunku dla twojej pracy? Wszystkie kobiety mają takie lub podobne doświadczenia w swojej pracy. Wiele z tych doświadczeń nie jest odosobnionych. To ważne byśmy ujawniły te problemy bo tylko w ten sposób możemy coś poprawić. Opowiedz nam o swoich doświadczeniach. Na stronach internetowych możesz podzielić się swoją historią – www.frau-streikt.ch (D) greve-feministe.ch (F) i sciopero-delle-donne.ch (I).

Praca czasowa: GAV dla pracowników tymczasowych

Nowy układ zbiorowy (GAV) dla pracowników tymczasowych obowiązuje od 1 stycznia 2019 r.

Rada Federalna ogłosiła ogólnieobowiązujący charakter GAV dla pracowników tymczasowych. Tym samym GAV obowiązuje wszystkich pośredników pracy w Szwajcarii, którym podlega 360 000 pracowniczek i pracowników.

Praca tymczasowa

Prawie 360 000 osób pracuje w Szwajcarii w formule tymczasowej – praktycznie we wszystkich branżach. GAV dla pracowników tymczasowych reguluje ich warunki zatrudnienia.

Praca tymczasowa obejmuje w Szwajcarii coraz więcej osób. Coraz więcej osób pracuje tymczasowo – zarówno na budowie, w przemyśle czy też w usługach.

GAV gwarantuje osobom zatrudnionym czasowo w dalszym ciągu wiążące warunki minimalne dotyczące płacy i pracy, nowoczesne regulacje zabezpieczenia emerytalnego, branżowe rozwiązania dotyczące ubezpieczenia zdrowotnego i odrębne fundusze kształcenia zawodowego. GAV będzie obowiązywał do końca 2020 r.

Wyższe płace minimalne oraz Equal Minimum Pay

Parterzy socjalni porozumieili się by podnieść płace minimalne do końca 2020 o od 60 do 75 Franków. Ponadto, od 2021 wprowadzona zostanie do GAV zasada Equal Minimum Pay. Tym samym pracownicy tymczasowi będą mieli te same płace minimalne co pracownicy zatrudnieni na stałe w tych samych branżach, również w

tych, które nie będą objęte GAV. W branżach, w których GAV obowiązuje już teraz są te same płace minimalne dla tymczasowych i stałych pracowników.

Osman Osmani

Inicjatywa na rzecz odpowiedzialności koncernów

Koncerny muszą ponosić odpowiedzialność!

Szwajcarskie koncerny regularnie trafiają na czołówki gazet z powodu naruszeń praw człowieka, praw pracowniczych albo zanieczyszczenia środowiska. Inicjatywa na rzecz odpowiedzialności koncernów ma temu położyć kres.

Dzieci pracujące na plantacjach kakao, wyzysk w fabrykach odzieżowych, zatrute rzeki przy wydobywaniu surowców naturalnych czy też przemoc wobec aktywnych działaczek związkowych – szwajcarskie koncerny działające za granicą regularnie naruszają podstawowe prawa człowieka (tym samym prawa pracownicze) i przepisy dotyczące ochrony środowiska. Tylko w okresie między 2012 a 2017 udokumentowanych zostało 62 naruszeń przez 34 szwajcarskie koncerny – czyli jedno naruszenie na miesiąc! W rzeczywistości liczba ta jest zapewne wyższa.

Glencore, Nestlé, Holcim

Szczególnie bezwzględne są koncerny pozyskujące surowce naturalne takie jak Glencore. Jak ustaliła międzynarodowa federacja związków zawodowych w przemyśle – Industriall – pochodzący z Zug koncern systematycznie łamie prawa człowieka i pracownika prowadząc swoją działalność w Demokratycznej Republice Konga. Również inne przedsiębiorstwa co i rusz są przyłapywane na podobnych praktykach. Jak chociażby Nestlé (przemoc wobec związkowców) czy też koncern cementowy LafargeHolcim, który nie dotrzymuje podstawowych zasad bezpieczeństwa w Indiach: tylko w latach 2016-2017 ponad 150 pracowników uległo śmiertelnym wypadkom na budowach.

Kto szkodzi musi odpowiadać

Aktualnie nie ma żadnego prawa, które zmuszałoby koncerny do przestrzegania praw człowieka i pracownika w ramach aktywności w odległych zakątkach świata. Jednocześnie jest niezwykle trudno pociągnąć takie koncerny do odpowiedzialności w Szwajcarii za naruszenia popełnione za granicą. Inicjatywa na rzecz odpowiedzialności koncernów ma zmienić tą sytuację. Przedsiębiorstwa działające za granicą i posiadające swoją siedzibę w Szwajcarii muszą być zobowiązane do przestrzegania praw człowieka i ochrony środowiska w ramach całej swojej działalności. W przypadkach gdy dojdzie do naruszeń tych zobowiązań na niekorzyść ludzi lub środowiska, odpowiedzialny koncern musi ponieść konsekwencje. Kto powoduje szkodę musi za nią odpowiedzieć!

Pepo Hofstetter

Do dzieła!

Inicjatywa na rzecz odpowiedzialności koncernów (Kovi) została złożona w październiku 2016 r. i aktualnie znajduje się w trakcie prac parlamentarnych. Popiera ją ponad 100 organizacji w tym Unia i Szwajcarska Federacja Związków Zawodowych. Rada Narodowa przyjęła w ubiegłym roku kontr-propozycję, która przejęła pewną część ważnych postulatów inicjatywy ale ograniczyła jej zasięg stosowania. Rada Kantonów będzie obradowała w tej sprawie na wiosnę. Głosowanie odbędzie się najprawdopodobniej na początku 2020 r.

Koncerny oraz ich lobbyści z Economiesuisse i Swissholdings zawzięcie zwalczają inicjatywę. Rękami i nogami bronią się przed wprowadzeniem wiążących reguł i odpowiedzialności w przypadku naruszeń. Badania wskazują jednak, że inicjatywa cieszy się szerokim poparciem społecznym. Aby wygrać głosowanie trzeba działać już teraz. Również ty możesz pomóc: zamów bezpłatną flagę albo torbę i zademonstruj swoje poparcie dla Kovi!

konzern-initiative.ch | initiative-multinationales.ch | iniziativa-multinazionali.ch
facebook.com/konzerninitiative | facebook.com/initiativemultinationales

Emerytura

W ten sposób możecie kontrolować swoje składki emerytalne (AHV, AVS)

Kto sądzi, że „AHV działa automatycznie” może na emeryturze przeżyć rozczarowanie. Opłaca się regularnie kontrolować konto AHV. Poniżej kilka spraw, które należy wiedzieć.

Kto musi płacić?

AHV jest obowiązkowe dla wszystkich, którzy mieszkają i pracują w Szwajcarii. I to od 1 stycznia po ukończeniu 17 roku życia aż do osiągnięcia wieku emerytalnego (64 dla kobiet i 65 dla mężczyzn). Osoby nie pracujące muszą płacić od 20 roku życia. Obowiązek płacenia składek dotyczy również pracowniczek i pracowników transgranicznych i sezonowych za okres przepracowany w Szwajcarii. Również osoby pracujące w gospodarstwach domowych oraz artystki i artyści są objęci obowiązkiem płacenia składek.

Wyjątek

Istnieje jeden wyjątek od powyższej zasady: jeżeli zarabiają państwo mniej niż 2300 CHF rocznie u tego samego pracodawcy to można nie odprowadzać od tej kwoty składek na ubezpieczenie emerytalne. Dla pracowników nie jest to jednak korzystne rozwiązanie gdyż te składki nie zasilą przyszłej emerytury. Z tego powodu zaleca się by nawet w przypadku małych zarobków – jak nazywane są kwoty poniżej 2300 CHF – domagać się odprowadzenia składek.

Odliczenie

Osobom zatrudnionym potrąca się składkę bezpośrednio z pensji. Pracodawca dopłaca taką samą kwotę. Składka na AHV wynosi 8,4%, połowę płacicie Państwo a

połowę pracodawca. Do tego dochodzi 1,4 procent na ubezpieczenie inwalidzkie i 0,45 procent na EO (odszkodowanie za okres służby wojskowej lub macieżyństwa).

Osoby niezatrudnione

Osoby zajmujące się własnym godopdarstwem domowym, renciści lub studenci muszą również odprowadzać składki na AHV, IV i EO, nawet jeżeli nie mają żadnych dochodów. Składki zostaną obliczone na podstawie majątku. Najniższa wynosi 482 CHF a najwyższa 24 100 CHF rocznie. Aktualna tabela znajduje się na stronie: www.ahv-iv.ch/p/2.03.d.

Pracujący na własną rękę

Osoby pracujące na własną rękę płacą składki w zależności od dochodu i posiadanego kapitału własnego: pomiędzy 5,196 a 9,65 procent. Do tego dochodzi składka na dodatek na dzieci i na administrację SVA. W przypadku straty w obrotach płaci się stawkę minimalną.

Rozwód

W przypadku rozwodu dochodzi do podziału kont AHV. Oznacza to, że małżonkowie muszą się podzielić połową uzbieranych w trakcie małżeństwa składek. Można to wprowadzić uczynić dopiero w momencie przechodzenia na emeryturę ale bardziej się opłaca dokonać podziału od razu po orzeczeniu rozwodu. Sprawdźcie Państwo czy składki zostały prawidłowo zaksięgowane oraz czy wprowadzone zostały dodatki na opiekę i wychowanie.

Osoby niezatrudnione żyjące w małżeństwie

Jeżeli żona, mąż, zarejestrowana partnerka lub partner wpłaca podwójną minimalną stawkę to nic nie musicie wpłacać jeżeli sami nie jesteście zatrudnieni. Aktualnie kwota ta wynosi 964 CHF. W momencie jednak gdy osoba wpłacająca przejdzie na emeryturę to będziecie musieli Państwo zacząć wpłacać składki. Należy pamiętać by w takiej sytuacji od razu zameldować się w SVA.

Dodatki opiekuńcze i wychowawcze

Jeżeli macie Państwo dzieci (również adoptowane) lub zajmujecie członkiem rodziny wymagającym opieki to możecie sobie doliczyć dodatki opiekuńcze i wychowawcze. Jest to fikcyjny dochód, który zostanie jednak zaliczony na poczet przyszłej emerytury. Dodatek na dzieci otrzymuje osoba, której przysługuje władza rodzicielska. Jeżeli oboje rodzice mają wspólną władzę rodzicielską to dodatek ulega podziałowi. U osób rozwiedzionych lub nie żyjących w formalnym związku podział dodatku opierać się będzie o wkład w opiekę lub wychowanie.

Jak sprawdzić przyszłą emeryturę?

Aby sprawdzić jaka będzie Państwa sytuacja finansowa na emeryturze można w każdej chwili poprosić o wyciąg z AHV. Jak to zrobić można sprawdzić na stronie: <http://acor-avs.ch/conditions>. Więcej informacji na www.ahv-iv.ch

Jak wstąpić do Unii?

- Można to zrobić przez Internet odwiedzając poniższą stronę:
www.unia.ch/de/jetzt-mitglied-werden
- lub kontaktując się bezpośrednio z Markiem Wieruszewskim (telefon poniżej).

Koszt członkostwa wynosi od 12.70 do 50.80 CHF w zależności od wysokości wynagrodzenia.

Więcej informacji po polsku znajduje się na polskiej stronie internetowej Unii:

www.unia.ch/de/arbeitswelt/von-a-z/migrantinnen/polnische-infos

Kontakt do przedstawiciela odpowiedzialnego za polskich pracowników w Unii

Marek Wieruszewski

komórka: 0041 79 304 80 58

email: marek.wieruszewski@unia.ch

Impressum

Beilage zu den Gewerkschaftszeitungen work, area, Événement syndical | Herausgeber Verlagsgesellschaft work AG, Zürich, Chefredaktion: Marie-José Kuhn; Événement syndical SA, Lausanne, Chefredaktion: Sylviane Herranz; Edizioni Sociali SA, Lugano, Chefredaktion: Claudio Carrer | Redaktionskommission A. García, D. Filipovic, E. Sariaslan, M. Martín, M. Mendes, O. Osmani, M. Wieruszewski | Sprachverantwortlich Marek Wieruszewski | Adresse Unia Redaktion «Horizonte», Weltpoststrasse 20, 3000 Bern 15, www.unia.ch

Tłumaczenie polskie: Marek Wieruszewski